

ASPEKTY PRAWNE ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

mgr inż. Lidia Król

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

ustawa z dnia 9 czerwca 2011r.
Prawo geologiczne i górnicze

/Dz.U. 2011 nr 163 poz. 981 ze zm./
– dalej „pgig”

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

rozporządzenie Ministra Gospodarki
z dnia 8 kwietnia 2013r.
w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących
prowadzenia ruchu odkrywkowego zakładu
górniczego

(Dz.U z 2013r. poz. 1008)
- dalej „rozp.”

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

zakładem górniczym – jest wyodrębniony technicznie i organizacyjnie zespół środków służących bezpośrednio do wykonywania działalności regulowanej ustawą w zakresie wydobywania kopalin ze złóż, (...) w tym wyrobiska górnicze, obiekty budowlane, urządzenia oraz instalacje

Art. 6 ust. 1 pkt 18) pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

We wniosku o udzielenie koncesji przez starostę

określa się również
przewidywany sposób prowadzenia ruchu zakładu
górniczego, uwzględniający wymagania określone
w art. 108 ust. 2,

oraz

prognozowany sposób likwidacji zakładu
górniczego, uwzględniający obowiązki określone
w art. 129 ust. 1.

Art. 26 ust. 4 pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Koncesja udzielona przez starostę

określa również
sposób prowadzenia ruchu zakładu górniczego,
uwzględniający wymagania określone
w art. 108 ust. 2,

oraz

sposób likwidacji zakładu górniczego, uwzględniający
obowiązki określone
w art. 129 ust. 1.

art. 32 ust. 5 pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Koncesja może określać inne wymagania dotyczące wykonywania działalności objętej koncesją, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa powszechnego i ochrony środowiska.

Koncesja nie zwalnia z obowiązków określonych odrębnymi przepisami, w tym uzyskania przewidzianych nimi decyzji.

art. 30 ust. 2 i 3 pgig

ASPEKTY PRAWNE ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Co warto umieścić w koncesji:

- ▶ Wskazanie stanowisk osób kierownictwa i dozoru ruchu – ruch zakładu górniczego prowadzi się pod kierownictwem i dozorem osób posiadających wymagane kwalifikacje /art. 112 pgiig/
- ▶ Oznakowanie terenu zakładu górniczego /jeżeli nie jest ogrodzony / tablicami z nazwą zakładu górniczego oraz zakazem wstępu osobom nieupoważnionym /§ 13 ust. 1 rozp./
  - + znaki bezpieczeństwa dla miejsc o szczególnym zagrożeniu dla życia i zdrowia, w tym miejsca wykonywania prac niebezpiecznych /§ 13 ust. 3 i 4 rozp./
  - + tablice informacyjne – straż, policja, pogotowie, nr 112 , instrukcja ppoż/§ 14 rozp./

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Co warto umieścić w koncesji:

- ▶ Zapisy dot. pierwszej pomocy /§ 21 rozp./
- ▶ Nakaz wykonywania robót udostępniających, eksploatacyjnych oraz zwałowanie nadkładu z zachowaniem odpowiednich parametrów wyrobiska górniczego, w tym wymagań określonych w Polskiej Normie dotyczącej szerokości pasów ochronnych wyrobisk odkrywkowych /§ 26. ust 1 i 2 rozp./

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Co warto umieścić w koncesji:

- ▶ Prowadzenie eksploatacji złoża zgodnie z projektem technicznym, zatwierdzonym przez kierownika ruchu zakładu górniczego /§ 34 ust 1. rozp./
- ▶ Prowadzenie eksploatacji złoża spod lustra wody urządzeniami pływającymi wykonuje się zgodnie z projektem technicznym eksploatacji, zatwierdzonym przez kierownika ruchu zakładu górniczego /§ 35 ust 1., 2. rozp./

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Co warto umieścić w koncesji:

- ▶ Zapisy dot. ochrony ppoż / § 40 ust. 2 i 3, § 45 ust. 1, 2 i 3 rozp./
- ▶ Zapisy dot. odwadniania wyrobisk odkrywkowych na podstawie dokumentacji technicznej sporządzonej na podstawie warunków hydrologicznych i hydrogeologicznych, zatwierdzonej przez kierownika ruchu zakładu górniczego / § 130 ust.1. i 2. rozp./

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Co warto umieścić w koncesji:

- ▶ Obowiązek wyznaczenia w terenie punktów załamania granic obszaru górniczego, filarów, pasów i pól ochronnych /§ 155 ust. 4.,6. i 7. rozp./
- ▶ Punkty załamania granic obszaru górniczego w tym rejonie stabilizuje się w sposób trwały w gruncie /§ 156.rozp./

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Co warto umieścić w koncesji:

- ▶ Zobowiązanie do uzyskania decyzji w sprawie rekultywacji dot. kierunku, osoby, terminu do dnia XX.XX.XX.
- ▶ Zapisy dot. rekultywacji gruntów w granicach zakładu górniczego, jej prowadzenia w miarę, jak grunty te stają się zbędne całkowicie, częściowo lub na określony czas do prowadzenia ruchu zakładu górniczego.

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Co warto umieścić w koncesji:

- ▶ Konieczność dokonania obmiaru wyeksploatowanej części udokumentowanego złoża przed rekultywacją .
- ▶ Obowiązek prowadzenia rekultywacji gruntów w granicach zakładu górniczego w sposób określony w dokumentacji rekultywacji, zatwierdzonej przez kierownika ruchu zakładu górniczego/§ 162. ust. 1, 2 i 3 rozp. /

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

- ▶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących projektów zagospodarowania złóż /Dz.U. 2012 poz. 511 /

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

- ▶ Projekty zagospodarowania złóż sporządzane w granicach projektowanego obszaru górniczego powinny określać m.in.:
optymalny wariant racjonalnego wykorzystania zasobów złoża, w szczególności przez kompleksowe i racjonalne wykorzystanie kopaliny głównej i kopaliny towarzyszących, z uwzględnieniem m.in.:
przewidywanego sposobu likwidacji zakładów górniczych, ochrony zasobów pozostawionych w złożu po zakończeniu eksploatacji oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej;

§ 1. ust.1. pkt 1) ppkt c)

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

- ▶ Część opisowa projektów zagospodarowania złóż, z uwzględnieniem zamierzonego sposobu eksploatacji, rodzaju kopaliny i warunków geologicznych prowadzenia eksploatacji, zawiera odpowiednio m.in.:
określenie przewidywanego sposobu likwidacji zakładu górniczego, ochrony pozostawionych zasobów w złożu po zakończeniu eksploatacji oraz przewidywanego sposobu rekultywacji gruntów po działalności górniczej;

§ 2. ust.2. pkt 12)

ASPEKTY PRAWNE ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Zakres likwidacji zakładu górniczego obejmuje m.in.:

- likwidację wyrobisk górniczych
- likwidację obiektów powierzchniowych
- likwidację maszyn i urządzeń
- rekultywację terenów pogórnich

ASPEKTY PRAWNE ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Dokumentami niezbędnymi do realizacji rekultywacji są stosowne decyzje i pozwolenia wydawane dla poszczególnych obiektów lub terenów likwidowanego zakładu górniczego albo przedsięwzięć prowadzonych w związku z likwidacją zakładu górniczego, np.:

- decyzje zezwalające na rozbiórkę obiektu budowlanego,
- decyzje ustalające kierunek rekultywacji terenu,
- pozwolenia wodnoprawne,
- decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
- decyzje zezwalające na usunięcie drzew i krzewów,
- i inne...

ASPEKTY PRAWNE ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Plan ruchu zakładu górniczego określa:

strukturę organizacyjną zakładu górniczego,
w szczególności przez wskazanie stanowisk osób
kierownictwa i dozoru ruchu;

Art. 108 ust. 2 pkt 1) pgig
/do art. 32 ust. 5 pgig/

ASPEKTY PRAWNE ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Plan ruchu zakładu górniczego określa:

szczegółowe przedsięwzięcia niezbędne w celu zapewnienia:

- a) wykonywania działalności objętej koncesją,
- b) bezpieczeństwa powszechnego,
- c) bezpieczeństwa pożarowego,
- d) bezpieczeństwa osób przebywających w zakładzie górniczym, w szczególności dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy,
- e) racjonalnej gospodarki złożem,
- f) ochrony elementów środowiska,
- g) ochrony obiektów budowlanych,
- h) zapobiegania szkodom i ich naprawy.

Art. 108 ust. 2 pkt 2) pgig
/do art. 32 ust. 5 pgig/

ASPEKTY PRAWNE ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

W przypadku likwidacji zakładu górniczego, w całości lub w części, przedsiębiorca jest obowiązany:

- 1) zabezpieczyć lub zlikwidować wyrobiska górnicze oraz urządzenia, instalacje i obiekty zakładu górniczego;
- 2) zabezpieczyć niewykorzystaną część złoża kopaliny;
- 3) zabezpieczyć sąsiednie złoża kopalin;
- 4) przedsięwziąć niezbędne środki chroniące wyrobiska sąsiednich zakładów górniczych;
- 5) przedsięwziąć niezbędne środki w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej.

art. 129 ust. 1 pgig
/do art. 32 ust. 5 pgig/

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Cofnięcie koncesji, jej wygaśnięcie lub utrata jej mocy, bez względu na przyczynę, nie zwalnia dotychczasowego przedsiębiorcy z wykonania obowiązków dotyczących ochrony środowiska i likwidacji zakładu górniczego, z zastrzeżeniem art. 39a ust. 1.

Art. 39 ust. 1 pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Zakres i sposób wykonania obowiązków określonych w ust. 1 ustala się w planie ruchu likwidowanego zakładu górniczego.

Jeżeli **nie** stosuje się przepisów o planach ruchu zakładu górniczego, zakres i sposób wykonania obowiązków określonych w ust. 1 ustala organ koncesyjny w decyzji stwierdzającej wygaśnięcie koncesji, po uzgodnieniu z wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta).

Art. 39 ust. 2 pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

- ▶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 lutego 2012 r. w sprawie planów ruchu zakładów górniczych /Dz.U. 2012 poz. 372/

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

- ▶ Rozporządzenie określa szczegółowe wymagania dotyczące treści planu ruchu m.in.:
  - odkrywkowego zakładu górniczego
  - likwidowanego (likwidowanej oznaczonej części) odkrywkowego zakładu górniczego

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Załącznik nr 2
PLAN RUCHU ODKRYWKOWEGO ZAKŁADU GÓRNICZEGO

- ▶ Rozdział 19. Likwidacja zbędnych ze względów technicznych i technologicznych urządzeń, instalacji, obiektów lub wyrobisk zakładu górniczego. Zestawienie projektowanych zmian w podstawowych obiektach i urządzeniach zakładu górniczego (budowa nowych, przebudowa, rozbudowa i likwidacja)
- ▶ Załączniki do planu ruchu
- ▶ 2. Mapa sytuacyjno-wysokościowa powierzchni w granicach terenu górniczego, sporządzona w skali, w jakiej są sporządzane mapy wyrobisk górniczych, z naniesieniem m.in.: robót likwidacyjnych i rekultywacyjnych

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Załącznik nr 9

PLAN RUCHU LIKWIDOWANEGO (LIKWIDOWANEJ OZNACZONEJ
CZĘŚCI) ODKRYWKOWEGO ZAKŁADU GÓRNICZEGO

- ▶ Plan ruchu likwidowanego zakładu górniczego lub jego oznaczonej części określa również sposób wykonania obowiązków, o których mowa w art. 129 ust. 1. pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Jeżeli nie istnieje przedsiębiorca, obowiązki określone w ust. 1 wykonuje jego następca prawny, a jeżeli nie istnieje przedsiębiorca oraz jego następca prawny – obowiązki określone w ust. 1 wykonuje właściciel lub osoba posiadająca inny niż własność tytuł prawny do nieruchomości.

W przypadku potrzeby osobę obowiązaną oraz zakres i sposób wykonania obowiązków określonych w ust. 1 ustala, w drodze decyzji, organ koncesyjny.

Art. 39 ust. 3 pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Do rekultywacji gruntów w przypadku likwidacji zakładu górniczego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266, z późn. zm.11)).

Art. 129 ust. 2 pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

W uzasadnionych przypadkach właściwy organ nadzoru górniczego może, w drodze decyzji, nakazać przedsiębiorcy wykonanie obowiązku likwidacji zakładu górniczego lub jego oznaczonej części.

Art. 129 ust 6 pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Decyzja ta określa termin i sposób wykonania obowiązku likwidacji zakładu górniczego lub jego oznaczonej części.

Decyzja ta może również upoważnić do korzystania z cudzej nieruchomości w zakresie niezbędnym do wykonania obowiązku likwidacji zakładu górniczego lub jego oznaczonej części.

Art. 129 ust 7 p.g.ig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Niezwłocznie po zakończeniu likwidacji zakładu górniczego przedsiębiorca przekazuje Prezesowi Wyższego Urzędu Górniczego dokumentację mierniczo-geologiczną, w sposób i w trybie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 116 ust. 7.

Do dokumentacji tej nie stosuje się art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2011 r. Nr 123, poz. 698).

Art. 131 pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Przepisy niniejszego rozdziału /Rozdział 5 Likwidacja zakładu górniczego/ stosuje się odpowiednio do likwidacji zakładu górniczego, jego oznaczonej części oraz zbędnych ze względów technicznych i technologicznych urządzeń, instalacji, obiektów lub wyrobisk górniczych tego zakładu, prowadzonej przez podmiot niebędący przedsiębiorcą, w tym likwidacji byłego zakładu górniczego.

Art. 132 pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych, w szczególności w zakresie m.in. likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów po działalności górniczej.

Art. 168 ust. 1 pkt 7) pggig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Przedsiębiorca, który uzyskał koncesję na działalność, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 2, 3 i 4, tworzy fundusz likwidacji zakładu górniczego, zwany dalej „funduszem”, oraz gromadzi na nim środki. Przedsiębiorca może utworzyć wspólny fundusz dla więcej niż jednego zakładu górniczego.

Art. 128 ust. 1 pggig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Na żądanie właściwego organu koncesyjnego lub właściwego organu nadzoru górniczego przedsiębiorca przedstawia aktualne wyciągi z rachunku bankowego, na którym gromadzi środki funduszu, oraz informacje o sposobie ich wykorzystania.

Art. 128 ust. 10 pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Rozpoczęcie dokonywania wypłat z funduszu może nastąpić po przedstawieniu przez przedsiębiorcę prowadzącemu rachunek ostatecznej decyzji właściwego organu nadzoru górniczego zatwierdzającej plan ruchu likwidowanego zakładu górniczego lub jego oznaczonej części albo zatwierdzającej plan ruchu zakładu górniczego w części, w jakiej przewiduje on likwidację zbędnych ze względów technicznych i technologicznych urządzeń, instalacji, obiektów lub wyrobisk górniczych tego zakładu.

Art. 128 ust. 9 pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Na żądanie właściwego organu koncesyjnego lub właściwego organu nadzoru górniczego przedsiębiorca przedstawia aktualne wyciągi z rachunku bankowego, na którym gromadzi środki funduszu, oraz informacje o sposobie ich wykorzystania.

Art. 128 ust. 10 pgig

ASPEKTY PRAWNE ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Likwidacja funduszu następuje po zakończeniu likwidacji zakładu górniczego, za zgodą właściwego organu nadzoru górniczego, wyrażoną, w drodze decyzji, po zasięgnięciu opinii właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Art. 128 ust. 11 pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Stosowanie przepisów ust. 1-12 nie jest obowiązkowe dla przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję starosty.

Art. 128 ust. 13 pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Z dniem wejścia w życie ustawy fundusz utworzony na podstawie dotychczasowych przepisów przez przedsiębiorcę wykonującego działalność na podstawie koncesji starosty może ulec likwidacji.

Art. 215 ust. 3 pgig

ASPEKTY PRAWNE ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Kto nie dopełnia ciążącego na nim obowiązku w zakresie likwidacji zakładu górniczego lub jego części, polegającego na:

- zabezpieczeniu lub zlikwidowaniu wyrobisk górniczych oraz urządzeń, instalacji i obiektów zakładu górniczego,
- zabezpieczeniu niewykorzystanej części złoża kopaliny,
- zabezpieczeniu sąsiednich złóż kopalin,
- przedsięwzięciu niezbędnych środków chroniących wyrobiska sąsiednich zakładów górniczych,
- przedsięwzięciu niezbędnych środków w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej,

podlega karze grzywny.

Art. 184 ust. 3 pkt 2) ppkt o) pgig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Orzekanie w sprawach określonych w art. 177–188 następuje na zasadach i w trybie określonych w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia.

Art. 189 p.g.ig

ASPEKTY PRAWNE
ZWIĄZANE Z LIKWIDACJĄ ZAKŁADU GÓRNICZEGO

Orzekanie w sprawach określonych w art. 177–188 następuje na zasadach i w trybie określonych w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia.

Art. 189 p.g.ig

Dziękuję za uwagę